

После сукоба на Косову који је завршен у јуну 1999, суд у Хагу је одлучио да казни починиоце злочина. Луиз Арбур, главни тужилац, описала је Косово – бившу покрајину Савезне Републике Југославије – као "један огроман злочин." Њен главни циљ, као и циљ њених истражитеља био је Слободан Милошевић, Србин који је предводио Југославију. Милошевић је тврдио да косовска већина, Албанци, третира Србе као робове, па је повео оружане снаге под његовом контролом у кампању масовних злочина тамо, кољући више од десет хиљада Косовара. НАТО, ослањајући се на америчке снаге, јесте започео ваздушне нападе да заустави Милошевића, и добио је кључну помоћ од Ослободилачке војске Косова, главне побуњеничке снаге у региону. ОВК извиђачи су извештавали Зелене беретке о положајима српских тенкова, а ти подаци су одмах слати америчким борбеним авионима. Три месеца након што су почели ваздушни удари, Србија се предала. Милошевић је ухапшен и послат у Хаг, где је и умро у затвору, од срчаног удара.

На Косову је у међувремену ОВК званично распуштена, али многи њени чланови су се придружили политичким партијама. Партија Хашима Тачија, политичког предводника ОВК, дошла је на власт. Године 2008, Тачи је постао први премијер независног Косова. Две године касније, потпредседник Џо Бајден га је славио као "Џорџа Вашингтона Косова."

Данас, скоро две хиљаде људи се воде као нестали на Косову, земљи коју ми је Хосе Пабло Барајбар, Перуанац који је на челу УН канцеларије за нестала лица и судску медицину, описао као "једно од најексхумиранијих места на Земљи". ДНК технологија је помогла истражитељима да идентификују стотине лешева, многи од њих били су сахрањени у масовним гробницама. Али, чак и у ери софистициране форензичке науке, дефинитивни докази могу бити недокучиви у овом случају, јер су Срби спалили стотине лешева у топионици олова.

Десетине Срба је осуђено за ратне злочине након престанка борбених дејстава, али они нису били једини одговорни за насиље. У Приштини, главном граду Косова, шире се гласине да су у лето 1999, ОВК паравојне снаге пребацивале заробљенике камионима преко границе у тајне логоре у Албанији, где су мучени и понекад убијани. Међутим, у јавности, Косовари су прихватили "Закон ћутања" по речима Вехби Кајтазија, новинара из Приштине. Људи који су водили ОВК прибегли су застрашивању, што представља претњу за било кога ко би проговорио, а етнички Срби су постали немоћни, падом на мање од два одсто становништва. За разлику од Аргентине, Јужне Африке и Сијера Леонеа, на Косову није успела успостава истине и помирења.

Потрага за несталима је у великој мери препуштена странцима. Један од њих био је Мајкл Монтгомери, амерички радио новинар, који је обелоданио масакр над четрдесет једним косовским Албанацем од стране српских снага у селу Ћушка, 14. маја 1999. Почео је да прикупља узнемирујућа сведочанства из извора ОВК, који су говорили да је ОВК пребацивала, након Милошевићевог пораза, осумњичене за издају у логоре у Албанији. Бивши члан ОВК се присећа да су седам заробљеника чували у задњем делу комбија, док су им уста била залепљена лепљивом траком, а руке везане лисицама, док су прелазили границу. Возач ОВК је рекао да је добио наређење да не повреди никога, а када би заробљеници били доведени у Албанију, они су одвођени су у једну кућу где су били присутни лекари. Возач је чуо да су лекари узорковали крв заробљеника и процењивали њихово здравље. Неколико извора подразумева да је ова „лекарска нега“ имала мрачни циљ: ОВК је сакупљала органе затвореника, и продавала их на црном тржишту.

Монтгомери је био посумњао да су те приче лансиране од стране Владе Србије и њене пропаганде, па је тражио додатне изворе. Троје људи се присетило да су заробљеници одвођени у жуту кућу поред албанског града Бурела. Други возач ОВК је рекао Монтгомерију да су постојала два места где је "одвозио људе, али никада никога није вратио назад". То су биле „Жута кућа“ и сеоска кућа крем боје у близини аеродрома у Тирани, главног града Албаније. Сеоска кућа, истакао је он, ширила је "врло јак мирис лекова". Возач је додао да је понекад чуо друге возаче да причају о "органима, бубрезима, и путовањима од куће до аеродрома". Од краја деведесетих година, Истанбул је због краткоће лета од Тиране- постао дестинација за „трансплантациони туризам“.

Крајем 2002, члан ОВК је рекао Монтгомерију да је група направила читаво "богатство" од делова тела, пре свега од трговине бубрезима. „Ц“, како Монтгомери назива овај извор, тврди да је ОВК зарађивала око четрдесет и пет хиљада долара по лешу. Углавном су пошиљке обухватале делове тела "два или три Србина", иако је „Ц“ знао и примере када је ОВК "радила и пет Срба одједном".

Крајем 2002 и почетком 2003, Монтгомери је путовао са колегом у Албанију, носећи мапу коју су му нацртали његови извори. Она их је усмерила на „жуту кућу“ и на имање у близини аеродрома. Али даље нису ишли. Монтгомери сматра да треба имати јаче доказе пре сучељавања. "Једини начин који ми сматрамо могућим је да се пријаве особе којима су органи трансплантирани и да се упаре са несталим људима".

Тела на видело

Пише: Њујоркер
среда, 01 мај 2013 10:01

